

Kulturhistorisk rapport

Braulstrupvej, Sønderup

Bopladsgrube med keramik fra yngre
bronzealder

J.nr. ÅHM 6186

Udgravning efterår 2013

Kulturhistorisk rapport udfærdiget af arkæolog Christian G. Klinge

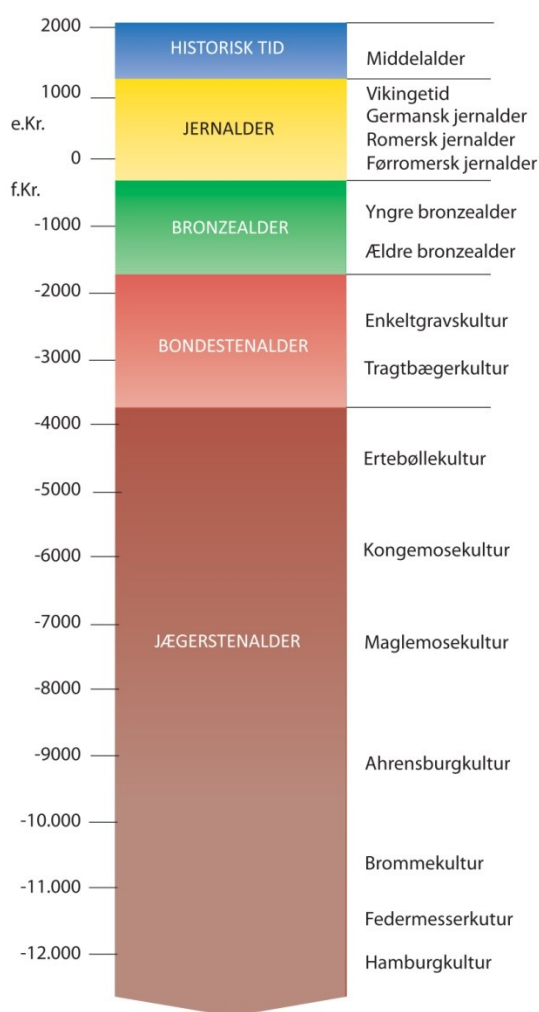
Telefon: 99 31 74 00

E-mail:

historiskmuseum@aalborg.dk

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	2
Undersøgelsens baggrund	2
Lokalområdet i oldtiden	2
Undersøgelsens resultater	3
Sammenfatning og perspektivering	3
Udgravningsdata.....	4

Bronzealder

Metallet bronze lægger navn til den tidsalder, der tog sin begyndelse i Danmark omkring år 2000 f.Kr. Mennesket havde fundet ud af, at tin og kobber kunne smeltes sammen ved høje varmegrader. Det blev til en legering, som var et nyt sejt materiale, der kunne formes langt mere alsidigt end flinten og stadigvæk måle sig med sten i hårdhed. Dertil var det et fantastisk smukt materiale, som hurtigt blev eftertragtet til våben, redskaber og smykker. I bronzealderen blev sværdet opfundet, og hesten blev en integreret del af husdyrene.

Tin og kobber fandtes kun enkelte steder i Europa, og hvis man ville fremstille bronzesager var det nødvendigt at skabe handelskontakter på tværs af Europa. Handlen med bronzen åbnede op for handel med mange forskellige eksotiske varer. Og mindst lige så vigtigt var de nye tanker, ideer og livssyn, som blev skabt, når fremmede folk rejste og opdagede nye skikke og oplevede, hvordan andre under fremmed himmelstrøg levede, troede og døde. De mange kulturmøder i bronzealderen satte også sit præg på samfundet i Norden.

Indledning

Med baggrund i en større arkæologisk forundersøgelse blev en bopladsgarbe fra bronzealderen undersøgt. Bopladsgarben ligger placeret på en bakke, der i forhistorisk tid har rummet mindst syv gravhøje. Ingen af disse er undersøgt og var allerede overpløjede i forbindelse med Nationalmuseets landsdækkende fortidsmindeberegning i slutningen af 1800-tallet.

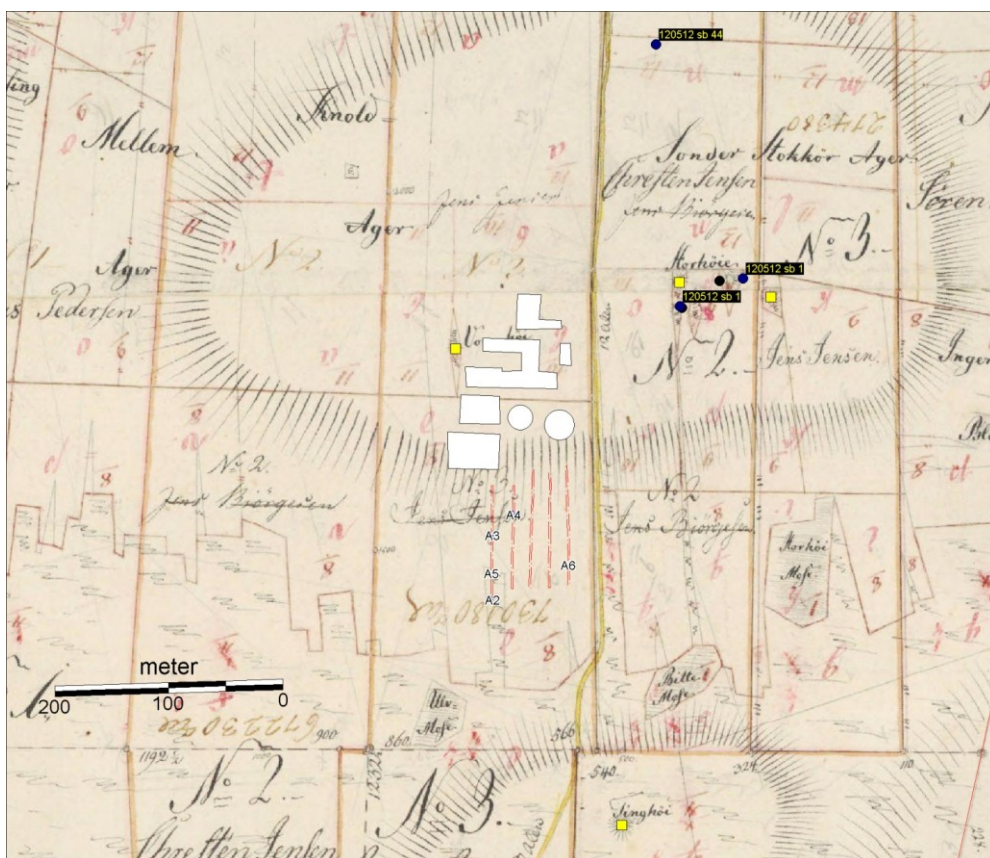
Undersøgelsens baggrund

Det berørte areal var udlagt til et staldbyggeri, og en forudgående forundersøgelse af arealet afslørede forhistoriske anlægsspor på arealets østlige del. Begrundet i de topografiske forhold og dels i tilstedeværelsen af gravhøje i lokalområdet, har museet valgt at undersøge garben samt at overvåge muldafrømningen af et område, som ikke var forundersøgt ved prøvegravningen.

Lokalområdet i oldtiden

Det undersøgte areal er placeret på bakkens nordside og er svagt hældende. Øst for arealet forefindes områdets højeste punkt og samtidig den topografisk ideelle placering for en forhistorisk bebyggelse. Ca. 100 meter nord for det undersøgte er et større engare angivet på de historiske kort, samt to moselodder: "Ulvmose" og "Bittemosen". Umiddelbart nord for denne lavning ses endnu en bakke, hvorpå gravhøjen "Tinghöi" har været placeret.

Ingen af bakkens høje er synlige i dag, men høje er angivet på de tidlige udskiftningskort fra slutningen af 1700-tallet. Ejendommen er placeret umiddelbart op til gravhøjen "Vormhöi" og godt 100 meter øst for en klynge af fem gravhøje kaldet Horhöie. Gravhøjene er ikke daterede, men stammer med stor sandsynlighed til bronzealderen.

Ejendommens bygninger og placeringen af de udlagte søgegrøfter angivet på historisk kort fra slutningen af 1700-tallet. Nord er nedad! Gravhøje er angivet ved gule firkanter samt sorte og blå cirkler.

Undersøgelsens resultater

Den ved undersøgelsen registrerede bopladsgrube med keramikaffald er en utvetydig indikation på, at der i umiddelbar nærhed ligger en boplads fra yngre bronzealder. Denne boplads er dog endnu ikke lokaliseret, men den har helt sikkert lagt i umiddelbar nærhed. De spredte stolper omkring gruben har ikke været tagbærende stolper i nogen bygningskonstruktion.

Gruben indeholder en del keramik, som stammer fra den sidste del af

bronzealderen. Keramikken kan muligvis samles til et helt kar, og har været en del datidens gryder og pander. De har indgået som det helt almindelige husgeråd i datidens køkken, og er blevet kasseret sammen med andet organisk affald efter det er gået i stykker.

En del af den keramik, som blev hjemtaget fra den undersøgte bopladsgrube.

Sammenfatning og perspektivering

Bakkedraget hvorpå undersøgelsen foregik, er arkæologisk set et meget interessant område. Lokaltopografien samt de mange gravhøje indikerer tilstedeværelsen af en eller flere bopladser i umiddelbar nærhed. Den aktuelle registrering af bopladsgruben bestyrker blot denne opfattelse, og indsamlingen af dateret keramik på stedet, giver en formodet datering på dele af denne bebyggelse.

I forbindelse med de senere års bopladsundersøgelser i det centrale Himmerland kan sammenhængen mellem bebyggelsen og de mange gravhøje bedre belyses. De foreløbige studier viser, at bronzealderens gravhøje har ligget højt i terrænet på de højeste bakketoppe, mens de samtidige bebyggelser har været placeret mellem højedragene og de bagvedliggende gravhøje. Bebyggelsen på Braulstrupvej er endnu ikke lokaliseret, og denne kan meget vel følge samme mønster. Hvis denne bebyggelse en dag bliver undersøgt vil den kunne indgå, som en vigtig brik i den yderligere forståelse af regionens kulturtopografi i oldtiden.

Grube

En grube er et større hul i jorden, som kan være brugt til mange forskellige ting - opbevaring, ovn, opgravning af råstof (især ler), affaldsbeholder osv.

Fælles for gruber er, at de tit er fyldt op med affald fra bopladsen. Derfor kan de hjælpe til med at sige noget om, hvad der er foregået netop dér - ud fra det affald, der er havnet i gruben.

Gruberne har nok haft en anden funktion end affaldsbeholder, før de er blevet fyldt op. Denne funktion er i mange tilfælde stadig en gåde. Gruberne kan være brugt flere gange og er almindelige på bopladser.

Braulstrupvej

- Nordjyllands Historiske Museum jnr. 6186
- Fund & Fortidsminder: 120512 sb 56 og 57
- Kulturstyrelsen jnr. 2012-7.24.02/NJM-0005
- Bygherre: Mathiasen I/S
- Undersøgt areal: 1.832 m²
- Deltagere i udgravningen:
 - Arkæolog Christian G. Klinge
 - Dokumentationsmateriale (fund, fotos, opmålinger m.v.) opbevares på Aalborg Historiske Museum, Vang Mark 25, 9380 Vestbjerg

